

תנחומא כי-תצא יז':

ר' יהושע בן לוי בשם רבי אלכסנדר תיב אחד אומר תמחה את זכר עמלק, וכתוב [אחד] אומר כי מחה אמה את זכר עמלק (שם/שמות/ יז יד), כיצד יתקיימו שני כתובין הללו, עד שלא פשטו ידיהן בכסא תמחה, משפשטו ידיהן בכסא אמה, אפשר בשר ודם יכול לפשוט ידו בכסאו של הקדוש ברוך הוא, אלא על ידי שהחריב את ירושלים, דכתיב כי בעת ההוא יקראו לירושלים כסא ה' (ירמיה ג יז), לפיכך כתיב כי מחה אמה.

נפש החיים ב', יז' הגה"ה:

וזה ענין הכתוב (ירמיה ב, ב) הלך וקראת באזני ירושלם כו' זכרתי לך כו' לכתך אחרי במדבר" כו'. כנה הכתוב כלל ישראל בשם "ירושלים", כי היא היתה כנסית כלל ישראל, בעלותם לראות פני אדון ה' ברגל. ושם קבלו כלל ישראל שפע תורה קדשה ויראה, כל אחד לפי שרש אחיזת נשמתו מכנסת ישראל. ולזה נקראת ירושלים של מעלה, ז"ש "אהבת כלולתיך", ר"ל כלילות.

מלבי"ם, שמות כה' רמזי המשכן:

וזאת היתה הכונה במלאכת המשכן והמקדש אשר נבנה אח"ז בירושלים בעיר שחוברה לה יחדו שם נתאחדו כל נפשות האומה הישראלית ויעמדו כאיש אחד פרטי הכולל בנפשו כל ההארות והרוחניות הנמצא בזהר האלהי המאיר לעולם כולו בכבודו.

באלשיך בראשית כג ה-ו, ושמות כו א, ושם לא יג, ויקרא כג לג-ד, דברים לג כו-ז, ועוד:

"ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם, כי ממה שלא נאמר בתוכו הוא בתוכם וקרבתם של ישראל הנזכר כי היכל ד' המה". "כי היכל ד' הוא האדם וממנו יתפשט אל המשכן".

שיר השירים רבה, ג' (א', ד'):

כתיב (שם/ישעיהו/ מ"ז) קחי רחים וטחני קמח, אמר ר' יהושע בן לוי כל עמא טוחנין חטים ואת אמרת קחי רחים וטחני קמח אלא כך אמרה ירושלים לבת בבל אילולי ממרום עשו מלחמה עמי את היית יכולה לי, אילולי שלח אש בעצמותי את היית יכולה לי, הוי קמחא טחנינא טחנת ואריא קטילא קטילת ודרא יקידא יקדת.

ליקוטי הגר"א שבסוף ספרא דצניעותא, סוף ליקוט ט:

כי מעת שחרב הבית, יצאה רוחנו, עטרת ראשנו ונשארנו רק אנחנו הוא גוף שלה בלא נפש, ויצאה לחוץ לארץ הוא הקבר וכו'. ומכל מקום היו עדיין העצמות קיימות, שהן התלמידים חכמים בישראל, מעמידים הגוף, עד שנרקבו העצמות ולא נשאר אלא תרוד רקב מאתנו, ונעשה עפר, "שחה לעפר נפשנו", ואנחנו מקווין עתה לתחיית המתים, 'התנערי מעפר קומי' ו"יערה רוח ממרום עלינו".

כוזרי ב', סב':

כי הייתה השכינה בישראל בבחינת רוח החיים בגוף האדם, מעניקה להם חיות אלהית.

רמח"ל משכני עליון, גנזי רמח"ל עמ' קנז:

"אבל לעתיד, וכו' הבית העליון יתפשט ויגיע למטה. והוא משרז"ל, שמקדש שלישי הוא מעשה ידי של מקום, כי לא יעקר הבית העליון ממקומו, רק יתפשט ויגיע למטה; ואז יבנה סביבותיו בנין חמרי כאשר לעולם הזה, ויתחבר בנין בבנין להיות אחד, לא יתפרדו זה מזה". וכן בספרו תיקונים חדשים עמ' צא: "ולכל היד החזקה דא ביהמ"ק שלמטה, ולכל המורא הגדול דא ביהמ"ק שלמעלה, בזמנא דיתחברון תרויהו כחד בההוא זמנא כתיב: "שמחתי באומרים לי בית ד' נלך".

אורות ארץ-ישראל ח':

בתוך הלב פנימה, בחדרי טהרתו וקדושתו, מתגברת היא השלהבת הישראלית, הדורשת בחזקה את ההתקשרות האמיצה והתדירה של החיים אל מצות ד' כולן, לצקת את רוח ד', רוח ישראל המלא הכללי המלא את כל חללה של הנשמה, בתוך כל הכלים הרבים המיוחדים לה, להביע את הבטוי הישראלי המלא בהבלטה גמורה, מעשית ואידיאלית. הרשפים מתגברים בלב הצדיקים, יקוד אש קודש יוקד ועולה, ובלב כל האומה הוא בוער מימים ימימה, "אש תמיד תוקד על המזבח לא תכבה", ובלב כל ריקנים שבישראל ובלב כל פושעי ישראל האש בוער ויוקד בפנימי פנימיות, ובכללות האומה כולה כל חפץ החירות וכל תשוקת החיים, כל תשוקת חיי הכלל והפרט, כל תקוה של גאולה, רק ממקור מעין חיים זה הם נובעים, כדי לחיות את החיים הישראליים במלואם בלא מתירה ובלא הגבלה, וזאת היא תשוקת ארץ ישראל אדמת הקודש, ארץ ד', שבה המצות כולן מתגלמות ומתבלטות בכל חטיבותן. והתשוקה הזאת של הוצאת צביון רוח ד', של נשיאת ראש ברוח ד' בעצם גדולתו, היא פועלת על הלבבות כולם והכל חפצים להתאחד עמו, לטעום נעימת חייו, "על כן אהבתי מצותיך מזהב ומפז". האמץ שבלב, המראה

לעולם כולו את גבורת האומה בשמירת צביונה, שמה וערכה, אמונתה, ומשאת נפשה, כלול הוא בתשוקת חיי האמת, והחיים של המצות כולן, שיהל עליה אור התורה בכל מלואו וטובו. אם יפלא בעיני כל עומד מרחוק: איך אפשר, שכל הרוחות, אשר לכאורה גם מאמונה הם רחוקים, יפעם בהם רוח החיים בכהו הפנימי לא לבד לקרבת אלהים כללית כי אם לחיי ישראל האמתיים, להחטבתן של המצות בצירור וברעיון, בשירה ובפועל, אל יפלא בעיני כל הקשור במעמקי רוחו בתוך עמקיה של כנסת ישראל ויודע את נפלאות סגולותיה. זהו רז הגבורה, רוממות החיים אשר לעד לא יתמו. "ושמרתם את חקותי ואת משפטי אשר יעשה אותם האדם וחי בהם אני ד'", "להתהלך לפני ד' בארצות החיים, זו ארץ ישראל".

שם משמאל, ויחי שנת תרע"ו:

"הנה בית העתיד יהי' של אש וירד מן השמים כדאיתא במדרשות, ונראה דהא דיהי' הבנין של אש הוא מפאת האש הבוררת בלב ישראל לאביהן שבשמים כמ"ש (שיה"ש ח) רשפי' רשפי אש שלהבתי', ומעת היות ישראל עד אז יאסף ויתקבץ האש ורגש הנפש של כל ישראל ומן האש הזו יהי' בנין העתיד".

אמרי אמת, מוצאי יו"כ תרצ':

"ביהמ"ק שלעתיד ירד מהשמים בנין של אש אין הכוונה לבנין של אש ממש אלא הכוונה שהנקודה תתברר, שתתיישר הנקודה שבלב".

מחית עמלק - זיכור כל ערכי המציאות בכל המערכות המסובלים ממשא הסיגים של זוהמת^ו הרשעה^ו, המתפשטת מראשית גויים גם בתוכני הקודש, המתהפכים ע"י פגיעתה הרעה של הרשעה בידי רשעי עולם לרועץ [אג' ג פו].

עמלק - שטנם של ישראל ומנגדם [ע"א ב ט י].

ההיפוך ממש מכל מגמת הקודש של ישראל. מחזיק בטבע, בעיקר בעבור אהבתו להרע שנמצא גבול בשמרי הטבע, והוא קשור בו. ואינו יכול לסבול ניסים^ו בעולם ולא שינוי טבע במוסר האדם [עפ"י קובץ ו רנב, רנא].

המחשך של עמלק - התפשטות כל המידות הרעות בהנפשות הלאומית של כל עם^ו וגוי^ו, המביאה את כל האסונות הפרטיים והכלליים [אג' ג פז].

שפת אמת זכור תרמג':

כי כשבנ"י הם באמת במקום המיוחד להם אין לעמלק שום מקום. כמ"ש לא נתמלאה צור רק מחורבנה של ירושלים. לכן כפי התרוממות בנ"י למקומם מתבטל זכר עמלק ימ"ש וזכרו.

חושן משפט, הלכות מתנה ומתנת שכיב מרע, ג', י':

ועל ידי השקלים, שהם בחינת בנן בית המקדש, בחינת התגברות מאורי אור ראש בית, על ידי זה נכנע הקן עמלק שהוא ההפך פנ"ל, ועל כן קורין אחר כך פרישת זכור. וזה שקטוב, והיה בהגנים ה' אלקיך לך וכו' תמחה את זכר עמלק, ובבנן בית המקדש נאמר גם כן לשון פנה, כמו שקטוב שם, והגנים לכם מפל איביכם מסביב וכו'. כי הא בזהא תליא פשיש בית המקדש נמחה זכר עמלק שהוא בחינת הראש כל חיצות שהוא הקריב את הבית המקדש פנ"ל.